

سکندر

حکیم نظامی گنجوی
پیرسم او شروان پاری
رزمین و خنث و انش

www.ketab.ir

سرشناسه: نظامی، الیاس بن یوسف، ۹۵۳۰ - ۹۶۱۴ ق. Nizami Ganjavi
عنوان قراردادی: هفت پیکر
عنوان و نام پدیدآور: هفت پیکر/ نظامی گنجوی؛ به کوشش زرین دخت دانش.
مشخصات نشر: قم: یوشیتا، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۳۴۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۱۲-۵۱-۳
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان دیگر: هفت پیکر (نظامی گنجوی).
موضوع: شعر فارسی -- قرن ۶ ق.
موضوع: Persian Poetry -- 12th century
شناسه افزوده: دانش، سیده زرین دخت، ۱۳۲۰-
ده بندی کنگره: الف ۱۳۹۷ PIR ۵۱۳۲
رده بندی دیویی: ۸۷۳ / ۱۰۸
شماره کتابشناسی ملی: ۵۴۸۳۵۰۵

یوشیتا

هفت پیکر (نظامی گنجوی)
به کوشش سیده زرین دخت دانش
ناشر: یوشیتا
ناظر فنی چاپ: محمدحسین گلشنی
تاریخ و نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۷
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۱۲-۵۱-۳

مرکز پخش:

عطاران، کوچه ۲۳، پلاک ۱۳۴

۰۹۱۲۸۵۴۱۱۸۴

تلگرام: @MarinaBooks

الله أكبر

www.ketab.ir

فهرست

۹	مقدمه
۱۱	شرح حال مختصری از حکیم نظامی گنجه‌ای
۱۳	در ستایش خدا
۱۵	در نعت سیدالمرسلین محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم
۱۷	آغاز داستان هفت پیکر (بهرام‌نامه)
۱۹	بعضی حوادث که در شکار گورخر برای بهرام اتفاق افتاده است
۲۰	کشتن بهرام ازدها را و یاسمن کنیزش
۲۱	دیدن بهرام صورت هفت پیکر را در خورنق
۲۳	آگاهی بهرام از وفات پدر
۲۴	نامه‌ی شاه به بهرام
۲۵	پاسخ بهرام به ایرانیان
۲۸	خطبه‌ی عدل
۳۵	لشکرکشی خاقان چین برای جنگ با بهرام
۳۶	عتاب کردن بهرام با سران لشکر
۳۷	خواستن بهرام دختر شاهان هفت اقلیم را
۳۷	صفت بزم بهرام در زمستان و ساختن هفت‌گنبد
۴۰	در چگونگی وصف هفت‌گنبد
۴۱	۱. «نشستن بهرام روز شنبه در گنبد سیاه و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم اول»
۴۲	افسانه
۵۰	۲. «نشستن بهرام روز یکشنبه در گنبد زرد و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم دوم»
۵۵	۳. «نشستن بهرام روز دوشنبه در گنبد سبز و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم سوم»
۵۹	۴. «نشستن بهرام روز سه‌شنبه در گنبد سرخ و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم چهارم»
۶۶	۵. «نشستن بهرام روز چهارشنبه در گنبد پیروزه و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم پنجم»
۷۶	۶. «نشستن بهرام روز پنجشنبه در گنبد صندلی‌رنگ و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم ششم»
۸۴	۷. «نشستن بهرام روز آدینه در گنبد سبید و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم هفتم»
۸۶	آگاهی بهرام از لشکرکشی خاقان چین بار دوم
۹۶	تحلیلی ساده بر اشعار حکیم نظامی در هفت پیکر

● هفت پیکر (بهرام‌نامه - هفت گنبد) ۱۰۳

۱۰۸	معراج پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله
۱۱۲	سیب نظم کتاب
۱۱۵	دعای پادشاه سعید علاءالدین کرپارسلان
۱۱۹	خطاب زمین بوس
۱۲۳	ستایش سخن و حکمت و اندرز
۱۳۱	در نصیحت فرزند خویش محمد
۱۳۴	آغاز داستان بهرام
۱۳۶	صفت سمنار و ساختن قصر خورنق
۱۳۹	صفت خورنق و ناپیداشدن نعمان
۱۴۲	شکارکردن بهرام و داغ کردن گوران
۱۴۴	کشتن بهرام به یک تیر شیر و گور را
۱۴۵	کشتن بهرام اژدها را و گنج یافتن
۱۴۹	دین بهرام صورت هفت بیک را در خورنق
۱۵۱	آگاهی بهرام از وفات پدر
۱۵۳	لشکرکشیدن بهرام به ایران
۱۵۴	آغاز سخن
۱۵۵	نامه‌ی پادشاه ایران به بهرام گور
۱۵۸	پاسخ دادن بهرام ایرانیان را
۱۶۴	برگرفتن بهرام تاج را از میان دو شیر
۱۶۵	بر تخت نشستن بهرام به جای پدر
۱۶۶	خطبه‌ی عدل بهرام گور
۱۶۷	چگونگی پادشاهی بهرام گور
۱۶۹	صفت خشک سالی و شفقت بهرام
۱۷۲	داستان بهرام با کنیزک خویش
۱۷۶	مشورت کردن کنیزک با سرهنگ در مهمانی شاه
۱۷۷	بردن سرهنگ بهرام گور را به مهمانی
۱۸۱	لشکرکشیدن خاقان چین به جنگ بهرام گور
۱۸۶	عتاب کردن بهرام با سران لشکر
۱۹۰	خواستن بهرام دختر شاه هفت اقلیم را
۱۹۱	صفت یزم بهرام در زمستان و ساختن هفت گنبد
۱۹۷	در چگونگی هفت گنبد
۱۹۹	نشستن بهرام روز شنبه در گنبد سیاه و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم اول
۱۹۹	افسانه
۲۲۲	نشستن بهرام روز یکشنبه در گنبد زرد و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم دوم

بهرام

۲۲۳	افسانه
۲۲۳	نشستن بهرام روز دوشنبه در گنبد سبز و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم سوم
۲۲۳	افسانه
۲۴۴	نشستن بهرام روز سه‌شنبه در گنبد سرخ و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم چهارم
۲۴۵	افسانه
۲۵۸	نشستن بهرام روز چهارشنبه در گنبد پیروزه‌رنگ و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم پنجم
۲۵۹	افسانه
۲۷۸	نشستن بهرام روز پنجشنبه در گنبد صندلی و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم ششم
۲۷۹	افسانه
۲۹۴	نشستن بهرام روز آدینه در گنبد سپید و افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم هفتم
۲۹۵	افسانه
۳۰۹	آگاهی بهرام از لشکرکشی خاقان چین بار دوم
۳۱۴	اندرزکریس بهرام از شان
۳۱۸	بازخواست بهرام از وزیر ستمکار
۳۱۹	شکایت‌کردن مظلوم اول
۳۲۰	شکایت‌کردن مظلوم دوم
۳۲۱	شکایت‌کردن مظلوم سوم
۳۲۲	شکایت‌کردن مظلوم چهارم
۳۲۳	شکایت‌کردن مظلوم پنجم
۳۲۴	شکایت‌کردن مظلوم ششم
۳۲۶	شکایت‌کردن مظلوم هفتم
۳۲۷	کشتن بهرام وزیر ظالم را
۳۲۹	پوزش‌خواستن خاقان چین از بهرام
۳۲۹	فرجام کار بهرام و ناپدیدشدن او در غار
۳۳۶	در ختم کتاب و دعای علاءالدین کرپارسلان

مقدمه

حمد و ثنا خداوند بی همتا را که کلید هستی و وجود است. خدایی که خالق همه کائنات و سردهنده‌ی تمام موجودات در دریای بیکران زمان است. او که همه چیز را خلق نمود در حالی که به حمد و شکر او گویا هستند. او که از چشم انداز دیدگان به دور است و در گمان‌ها نزدیک. او که خودش بر ذاتش دلیل و راهنما است. او که به همه چیز عالم است قبل از ایجادش. او که با قدرت خود جداها را جمع می‌گرداند، به لطیف خویش سپیده دم را می شکافد و با کرم خویش تاریکی‌های سخت شب را روشن می‌گرداند. او که از سنگ‌های سخت و محکم، آب‌های شیرین و شور را جاری می‌سازد. او که از ابرهای فشرده، قطره‌های مرواریدگون باران را فرومی‌ریزد. او که آسمان تاریک را با دو شمع فروزان خورشید و ماه، روشن می‌سازد. شب را در روز می‌پیچد و روز را در شب درمی‌نوردد. برطرف‌کننده‌ی غم‌ها، آرامش‌دهنده‌ی قلب‌ها و آمرزنده‌ی گناهان است. خدایی که آسمان بی‌ستون را بر دوش فرشتگان قرار داد، فرشتگانی که همواره در خدمتش هستند و اوامرش را بدون چون و چرا گردن می‌نهند. آن خدایی که انسان را از بدو هستی، در تاریکی‌های رحم حفظ می‌کند و آنگاه در جهان حیرت‌انگیز، تنهانش نمی‌گذارد و سرانجام به گوری تنگ و تاریک رهسپارش می‌کند و در آنجا بار دیگر عظمت خود را به او می‌نمایاند تا بداند که خالق ابدی، او بوده است.

و درود و ثنای بی پایان بر پیامبر عالی قدرش که خلاصه‌ی کلام آفرینش است. پیامبری که مصداق روایت «تَوَلَّاهُ لَمَّا خَلَقْتُ الْاَفْلَاقَ» است. او که با خلق نازنینش دشمن را دوست گردانید؛ با علمش جهان ظلمانی را برای همیشه نورانی کرد و با حلمش همه‌ی مشکلات را آسان گردانید.

هدف از تألیف این کتاب، آشنا کردن فرزندان ایران با ادبیات اصیل ایرانی و آثار گرانبهای استادان سخن است؛ بنابراین سعی کردم با عباراتی بس ساده که با فهم دانش آموزان سازگار است، به شرح داستان‌ها بپردازم. اشعاری نیز گلچین شد تا ضمن دنبال کردن داستان، به سبک استاد سخن، حکیم نظامی، آشنا گردند و بعضی اشعار را به خاطر بسپارند؛ ولی بخش‌های فلسفی و عرفانی را به استادان فن وامی‌گذاشتم تا آنها خود در این مورد اقدام فرمایند. امید است این اولین گام مورد رضای حق تعالی واقع گردد و گام‌های بعدی را نیز خود مدد فرماید. از ادیبان محترم نیز انتظار دارم هرگونه لغزش و اشتباهی مشاهده کردند برطرف ساخته و آن را با محک علم و انتقاد، بنور خالص بدن فرمایند؛ ان شاء الله.

به قلم مؤلف

سیده زرین دخت دانش

دبیر بازنشسته دبیرستان‌های تهران